

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Zavisnog preduzeća „Elektro-Hercegovina“ a.d. Trebinje
za period 01.01-31.12.2019. godine**

Broj: RV061-20

Banja Luka, 08.12.2020. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja.....	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	6
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	7
	1. Uvod	7
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	7
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	7
	4. Nabavke	9
	5. Priprema i donošenje plana poslovanja	10
	6. Finansijski izvještaji.....	11
	6.1. Bilans uspjeha	11
	6.1.1. Prihodi.....	11
	6.1.2. Rashodi	14
	6.1.3. Finansijski rezultat.....	16
	6.2. Bilans stanja	16
	6.2.1. Aktiva	17
	6.2.2. Pasiva	19
	6.2.3. Vanbilansna evidencija.....	22
	6.3. Bilans tokova gotovine.....	22
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja	22
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	22
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje.....	22

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Zavisnog preduzeća "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje koji obuhvataju Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31. decembar 2019 godine; Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu i Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, finansijski izvještaji Zavisnog preduzeća "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine, finansijsku uspješnost, tokove gotovine i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200-2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.1, 6.1.3 i 6.1.2.1. izvještaja:

Prihodi i finansijski rezultat tekućeg perioda su precijenjeni, a razgraničeni prihodi potcijenjeni u iznosu od 3.556.245 KM po osnovu stalnih sredstava preuzetih od kupaca električne energije i investitora, bez naknade, jer računovodstveni tretman tih poslovnih promjena nije izvršen u skladu sa odredbama člana 13. Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske".

Troškovi tekućeg održavanja su precijenjeni, a stalna sredstva potcijenjena najmanje za 100.000 KM, jer priznavanje i evidentiranje ulaganja u priznatu imovinu, nije izvršeno u skladu sa odredbama člana 14. Pravilnika o računovodstvenim politikama i zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragrafi 7 i 10).

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2. izvještaja:

Bilans stanja nije sačinjen u skladu sa odredbama člana 6. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike, jer su u pomenutom obrascu aktiva i pasiva u odnosu na iskazane u Glavnoj knjizi umanjene za 811.512 KM zbog međusobnog prebijanja pozicije odloženih poreskih sredstava sa odloženim poreskim obavezama, kao i aktivnih vremenskih razgraničenja sa pasivnim vremenskim razgraničenjima.

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjeno je da su finansijski izvještaji Zavisnog preduzeća "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje sastavljeni pod pretpostavkom da će Preduzeće nastaviti svoje poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja po našem profesionalnom mišljenju, su bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2019. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor Zavisnog preduzeća "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa

planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 08.12.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja Zavisnog preduzeća "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje za 2019. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima Zavisnog preduzeća "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje za 2019. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja:

Dio nabavki roba, usluga i radova nije proveden u skladu sa odredbama člana 6, 14. stav 4) i člana 87. stav 2) Zakona o javnim nabavkama, jer procedure nisu provedene za usluge održavanja, nadogradnje i konfiguracije informacionog sistema i za hotelske usluge.

Takođe, izbor postupka nije bio odgovarajući za dio nabavki koji je proveden putem direktnog sporazuma, jer je izvršeno dijeljenje nabavki, što nije u skladu sa članom 15. stav 6) istog zakona.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor Zavisnog preduzeća "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Zavisnog preduzeća "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Zavisnog preduzeća "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje.

Banja Luka, 08.12.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi, da se:

- 1) imovina (priklučci, mjerni instrumenti i druga elektroenergetska sredstva) preuzeta od kupaca električne energije i investitora bez naknade, priznaje u skladu sa članom 13. Pravilnika o računovodstvenim politikama Holdinga, te da se fer vrijednost primljenih sredstava iskaže kao razgraničeni prihod, a u bilansu uspjeha prihodi priznaju tokom korisnog vijeka upotrebe u srazmjeri sa priznavanjem troškova amortizacije tih sredstava;
- 2) izvrši retrospektivna ispravka materijalno značajnih grešaka iz prethodnog perioda u finansijskim izvještajima koji se odnose na 2020. godinu u skladu sa članom 81. Pravilnika o računovodstvenim politikama i paragrafima 41, 42 i 46 MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške;
- 3) naknadna ulaganja u priznatu imovinu koja se odnose na zamjenu određenih dijelova kojom se povećava vrijednost sredstva, priznaju u okviru stalnih sredstava u skladu sa odredbama člana 14. Pravilnika o računovodstvenim politikama i zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragrafi 7 i 10);
- 4) u Bilansu stanja prezentuju bilansne pozicije prema odredbama člana 6. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike;
- 5) rezerve nastale po osnovu revalorizacije kapitala iz ranijeg perioda evidentiraju u okviru ostalih rezervi, shodno članu 24. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike;
- 6) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije prema zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi, da se:

- 1) popis imovine i obaveza vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;
- 2) utvrdi normativ potrošnje goriva po vozilu, potrošnja goriva i drugi troškovi nastali po osnovu korišćenja službenih vozila prate i analiziraju, putni nalozi za vozila popunjavaju u skladu sa Pravilnikom o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga;
- 3) provedu aktivnosti u skladu sa dijelom odredbi Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske u smislu donošenja ili usklađivanja internih akata;
- 4) nabavke roba, usluga i radova vrše u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, u smislu da se provode postupci za sve nabavke, odabir postupaka vrši u skladu sa zakonom definisanim postupcima, a kod provođenja direktnog sporazuma vrši ispitivanje tržišta;
- 5) obračun zarada i ostalih ličnih primanja vrši prema odredbama Kolektivnog ugovora, koje se odnose na priznavanje plaćenog odsustva, prekovremenog rada, a uvećanja plate po osnovu kolektivnog radnog učinka vrši prema Pravilniku o utvrđivanju elemenata za ocjenu individualnog radnog učinka.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o javnim preduzećima;
- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o električnoj energiji,
- Zakon o radu;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida;
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske;
- Uredba o uslovima i plaćanju gotovim novcem;
- Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dobit;
- Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak;
- Kolektivni ugovor Mješovitog Holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske"

V   **IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)**

1.   **Uvod**

Zavisno preduzeće "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje (u daljem tekstu: Preduzeće) posluje u okviru Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ Matično preduzeće a.d. Trebinje (u daljem tekstu: Holding).

Preduzeće obavlja djelatnosti od opšteg interesa i upisano je u registar poslovnih subjekata kod Osnovnog suda u Trebinju. U skladu sa rješenjem o registraciji primarne djelatnosti Preduzeća su:

- distribucija električne energije koja pokriva oblasti projektovanja, izgradnje, rekonstrukcije i sanacije elektroenergetskih objekata, nadzor nad izvođenjem radova i izradu priključaka na mrežu;
- snabdijevanje električnom energijom, odnosno fakturisanje i naplata električne energije i
- može obavljati spoljnotrgovinski promet u okviru registrovane djelatnosti.

U toku su aktivnosti na provođenju projekta restrukturiranja distributivnih preduzeća u sastavu Holdinga, koji predviđa tržišno snabdijevanje električnom energijom i odvajanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom od distributivne djelatnosti.

Organi Preduzeća su Skupština akcionara, nadzorni odbor i uprava (direktor i izvršni direktori).

Preduzeće je regionalnog tipa i svoju distributivnu djelatnost obavlja na području jugoistočnog dijela Republike Srpske sa sjedištem u Trebinju i posluje preko pet radnih jedinica Elektro-Trebinje, Elektro-Bileća sa poslovnicom Berkovići, Elektro-Gacko, Elektro-Ljubinja i Elektro-Nevesinje.

Preduzeće je dostavilo primjedbe na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2019. godine. Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je sa dužnom pažnjom razmotrila iznesene primjedbe i ocijenila da se radi o obrazloženjima datih nalaza i zaključaka, koja nemaju uticaj na nalaze revizije, preporuke i dato mišljenje.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2.   **Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja**

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske prvi put je angažovana na provođenju finansijske revizije Preduzeća.

3.   **Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola**

Na organizaciju i rad Preduzeća primjenjuje se Zakon o javnim preduzećima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 75/04 i 78/11), a pitanja koja nisu uređena ovim zakonom shodno se primjenjuju odredbe Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 i 82/19).

Statutom je uređena makro organizacija, djelokrug rada, zastupanje i predstavljanje, prava i obaveze, nadležnost i odgovornost organa Preduzeća, kao i druga pitanja od značaja za rad i obavljanje djelatnosti u skladu sa propisima.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (donesen 2018. godine sa jednom izmjenom u 2019. godini), utvrđena je unutrašnja organizacija, organizacione jedinice, njihov djelokrug rada, sistematizacija i opis poslova. Sistematizovano je 169 radnih mjesta za 519 izvršilaca, a na dan 31.12.2019. godine bila su zaposlena 372 radnika (363 na neodređeno vrijeme i 9 na određeno vrijeme) i jedan pripravnik.

Preduzeće nije uredilo sistem internih kontrola prema dijelu odredbi Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16) i Uputstvu o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/17). Preduzete su određene aktivnosti, imenovano je lice zaduženo za finansijsko upravljanje i kontrolu, donesen je plan rada na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2019. godinu, sačinjen je godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2019. godinu i izjave o dostignutom stepenu razvoja sistema internih finansijskih kontrola i planiranim mjerama za uspostavljanje nedostignutog nivoa razvoja u 2019. godini. Dio aktivnosti planiranih za 2019. godinu nije proveden, jer:

- nije izvršena analiza postojećih internih akata u smislu da li ih treba izmijeniti, dopuniti ili donijeti nova pravila i procedure u skladu sa izmjenama propisa;
- nisu definisani ključni poslovni procesi i uspostavljena knjiga poslovnih procesa (tačka 22. pod 3, 4. i 5. navedenog uputstva);
- nisu identifikovani i procijenjeni rizici prema oblastima rizika i sačinjen registar rizika, kao i strategija upravljanja rizicima.

Izjave o planiranim mjerama za uspostavljanje nedostignutog nivoa razvoja sistema internih finansijskih kontrola kao i ostale aktivnosti vezane za uspostavljanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole uslovljene su aktivnostima reorganizacije na nivou Holdinga, koja je u toku.

Poslovnikom integrisanog sistema menadžmenta – IMS, Preduzeće je definisalo, a u procesima rada primjenjuje i održava sistem menadžmenta koji podrazumijeva uspostavljanje, održavanje i kontinuirano poboljšanje sistema u skladu sa zahtjevima standarda ISO 9001:2015 i ISO 14001:2015. Određeni poslovni procesi su definisani kroz priručnike o procesu, operativne procedure i radna uputstva.

Popis imovine i obaveza, u određenim segmentima nije obavljen prema odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 45/16), zbog sljedećeg:

- popis nije izvršen na pregledan način koji bi osigurao jasnost popisa i mogućnost poređenja stvarnog i knjigovodstvenog stanja popisane imovine i obaveza, obilježavanjem predmeta popisa na način identičan njihovom obilježavanju u analitičkim evidencijama, shodno načelima urednog inventarisanja prema članu 2. pravilnika;
- popisom nisu obuhvaćene pozicije imovine i obaveza značajne vrijednosti kao što su, odložena poreska sredstva, aktivna i pasivna vremenska razgraničenja, odložene poreske obaveze, obaveze za porez na dodatu vrijednost, rezervisanja i razgraničeni prihodi, prema odredbama člana 4. pravilnika;
- izvještaji popisnih komisija nisu sačinjeni prema odredbama člana 20. pravilnika, jer ne sadrže uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja za veći dio popisane imovine i obaveza, podatke o stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji, kao i o radnom angažmanu lica angažovanih na popisu.

Pravilnikom o upotrebi vozila voznog parka Preduzeća utvrđena su određena pravila korišćenja i upotrebe službenih vozila, a nije utvrđen normativ potrošnje goriva po vozilu da bi se omogućila analiza potrošnje. Odredbom člana 7. pravilnika propisano je da članovi uprave Preduzeća imaju pravo na stalnu upotrebu službenih vozila, a u putnim nalogima izdatim za vozila koja je koristila uprava nisu popunjene rubrike relacija kretanja niti stanje kilometar sata po svakoj relaciji, već samo početno i krajnje stanje kilometara i ukupno pređeni kilometri za mjesec dana, što nije u skladu sa članom 7. Pravilnika o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 74/17), kao i članom 18. internog pravilnika.

Za dio poslovnih aktivnosti koje se provode nisu donesene interne procedure (pravilnici, instrukcije, smjernice) kojima bi se propisala pravila i kontrolne aktivnosti u vezi sa

upravljanjem troškovima za korišćenje sredstava za reprezentaciju, reklamu, sponzorstvo i sl.

Funkcija interne revizije organizaciono je uspostavljena kao odjeljenje za internu reviziju. Aktivnosti interne revizije su provedene prema godišnjem planu.

Shodno navedenom i drugim tačkama izvještaja, uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način kojim bi se u potpunosti obezbijedilo istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i propisima.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi, da se:

- **popis imovine i obaveza vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;**
- **utvrdi normativ potrošnje goriva po vozilu, potrošnja goriva i drugi troškovi nastali po osnovu korišćenja službenih vozila prate i analiziraju, a putni nalozi za vozila popunjavaju u skladu sa Pravilnikom o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga;**
- **provedu druge aktivnosti u skladu sa dijelom odredbi Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske u smislu donošenja ili usklađivanja internih akata.**

4. Nabavke

Rebalansom plana javnih nabavki za 2019. godinu planirane su nabavke radova, roba i usluga ukupne vrijednosti 7.698.645 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu: PDV) od čega se na zajedničke nabavke koje provodi Holding odnosi 1.649.370 KM. Predviđene nabavke iz Rebalansa plana ukupne vrijednosti 2.131.824 KM nisu ni pokrenute u toku 2019. godine.

Prema Izvještaju o provedenim postupcima javnih nabavki u 2019. godini, dodjelom ugovora okončano je 120 postupaka ukupne vrijednosti 3.019.080 KM (bez PDV-a) i to 21 otvorenim postupkom sa zaključenim ugovorima ukupne vrijednosti od 2.103.403 KM (brojila električne energije, betonski i drveni stubovi, energetske kablovi, rezervni dijelovi, teretna radna vozila, bankarske usluge), 12 postupaka konkurentskim zahtjevom u vrijednosti od 269.165 KM (osiguranje imovine, kancelarijski materijal, rezervni dijelovi i oprema, metalni ormari, računarska oprema, elektro materijal, putnička vozila), 15 postupaka putem Aneksa II dio B vrijednosti 254.635 KM (usluge obezbjeđenja, satelitskog praćenja vozila, ljekarski pregledi, restoranske usluge, advokatske usluge i sl.), jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja (8.899 KM) i 68 postupka putem direktnog sporazuma u vrijednosti od 298.143 KM. Za tri nabavke vrijednosti 84.836 KM (remont i ispitivanje prekidača) ugovori su dodijeljeni povezanom preduzeću bez provođenja procedure javne nabavke, što je u skladu sa članom 86. zakona (izuzeti su od primjene zakona).

Dio javnih nabavki vrijednosti od 898.371 KM (bez PDV-a), postupak je započet u 2019. godini, a realizovane su u 2020. godini (nabavka energetskih kablova, usluge remonta energetskih transformatora, materijal za održavanje elektro energetskih objekata, računari i računarska oprema i druga oprema).

Revizijom su obuhvaćeni provedeni postupci javnih nabavki u vrijednosti od 1.453.728 KM (bez PDV-a), što čini 48,15% u odnosu na ukupnu ugovorenu vrijednost nabavki koje se odnose na 2019. godinu.

U okviru revidiranih postupaka javnih nabavki, za koje su ugovori zaključeni u 2019. godini, utvrđeno je da neki od postupaka nisu u potpunosti provedeni u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 39/14) i Pravilnika o postupku direktnog sporazuma („Službeni glasnik BiH“, broj 90/14), kako slijedi:

- procedure javnih nabavki nisu provedene u vrijednosti od najmanje 295.000 KM za nabavke redovnog održavanja informacionog sistema (180.000 KM), nadogradnje i implementacije informacionog sistema i migracije podataka (90.000 KM) i usluga

hotelskog smještaja (25.000 KM), što nije u skladu sa članom 6, 14. stav 4) i članom 87. stav 2) Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da je ugovorni organ dužan da dodjeljuje ugovore o javnoj nabavci robe, usluga i radova primjenjujući postupke definisane ovim zakonom i podzakonskim aktima;

- izvršeno je dijeljenje nabavki u vrijednosti od 18.000 KM za istovrsne robe i usluge (elektro materijal), što nije u skladu sa članom 15. stav 6) Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da ugovornom organu nije dozvoljeno dijeljenje predmeta nabavke s namjerom izbjegavanja primjene odgovarajućeg postupka definisanog ovim zakonom, odnosno članom 2. stav 1) Pravilnika o postupku direktnog sporazuma prema kojem se postupak direktnog sporazuma može provesti kada je procijenjena vrijednost istovrsnih roba usluga ili radova na godišnjem nivou jednaka ili manja od 6.000 KM;
- kod provođenja direktnih sporazuma nije dokumentovano da je ugovorni organ vršio ispitivanje tržišta, prema odredbama člana 5. Pravilnika o postupku direktnog sporazuma;
- u obavještenju o nabavci Microsoft licenci, informacija o procijenjenoj vrijednosti nabavke nije u skladu sa istom informacijom datoj u tenderskom dokumentu, što nije u skladu sa članom 35. stav 3) Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da obavještenje o nabavci sadrži kratke informacije u skladu sa bitnim elementima iz tenderske dokumentacije;
- ugovoreni uslovi koji se odnose na rokove isporuke kod nabavke električnih brojila, nisu ispoštovani, a rok isporuke je bio jedan od kriterijuma u okviru ekonomski najpovoljnije ponude. Ugovoreni uslovi koji se odnose na rokove isporuke nisu ispoštovani ni kod nabavke betonskih kućica za trafo stanice.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi, da se nabavke roba, usluga i radova vrše u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, u smislu da se provode postupci za sve nabavke, odabir postupaka vrši u skladu sa zakonom definisanim postupcima, a kod provođenja direktnog sporazuma vrši ispitivanje tržišta u skladu sa Pravilnikom o postupku direktnog sporazuma.

5. Priprema i donošenje plana poslovanja

Plan poslovanja Preduzeća za 2019. godinu, sačinjen je prema Smjernicama za izradu plana poslovanja Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ MP a.d. Trebinje, koje definišu elektroenergetski bilans, prognozu uslova poslovanja, ključne pokazatelje izvršenja poslovne politike i termin usvajanja plana.

Skupština akcionara je 15.03.2019. godine usvojila Plan poslovanja Preduzeća za 2019. godinu, po kojem je planirana bruto distributivna potrošnja električne energije od 240,77 GWh, distributivni gubici od 26,45 GWh (10,73 % na godišnjem nivou) i neto potrošnja od 214,32 GWh.

Na osnovu usvojenog elektroenergetskog bilansa za 2019. godinu, te cijena električne energije utvrđenih od strane Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske i cijenama i tarifama koje je utvrdila Državna regulatorna komisija za energetiku, utvrđena je projekcija ukupnih prihoda i rashoda.

Prihodi su planirani u iznosu od 31.219.000 KM, rashodi u iznosu od 31.110.000 KM, a investiciona ulaganja u iznosu od 4.293.703 KM.

Rebalansom plana poslovanja Preduzeća za 2019. godinu koji je Skupština usvojila 20.12.2019. godine, predviđena je bruto distributivna potrošnja električne energije od 236,29 GWh (što je manje za 4,48 GWh u odnosu na prvobitni plan), distributivni gubici od 22,63 GWh (9,35 % na godišnjem nivou) i neto potrošnja od 213,65 GWh (što je manje za 0,67 GWh u odnosu na prvobitni plan).

Rebalansom su prihodi planirani u iznosu od 30.466.000 KM (poslovni prihodi 29.611.000 KM, finansijski prihodi 484.000 KM i ostali prihodi 371.000 KM).

Rashodi su planirani u iznosu od 30.356.000 KM (poslovni rashodi 29.646.000 KM, finansijski rashodi 107.000 KM i ostali rashodi 603.000 KM).

Predviđena je dobit u poslovanju u iznosu od 110.000 KM.

Investiciona ulaganja su planirana u iznosu od 3.788.350 KM (za izgradnju 2.256.850 KM i za sanaciju 1.531.500 KM), što je za 12% niže u odnosu na prvobitni plan. Finansiranje investicionih ulaganja je iz vlastitih sredstava u iznosu od 2.816.000 KM i iz kredita i učešća drugih u iznosu od 972.350 KM.

6. Finansijski izvještaji

Preduzeće je sačinilo obrasce finansijskih izvještaja, propisane članom 2. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike Bilans stanja, Bilans uspjeha, Bilans tokova gotovine, kao i Izvještaj o promjenama na kapitalu propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrasca izvještaja o promjenama na kapitalu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 63/16).

Pored navedenih obrazaca, Preduzeće je sačinilo Izvještaj o poslovanju za 2019. godinu, u kojem su prezentovani ostvareni rezultati u odnosu na Rebalans plana poslovanja za 2019. godinu.

Preduzeće je u toku 2019. godine iz elektro-energetskog sistema preuzelo 233.602.700 kWh električne energije i krajnjim potrošačima isporučilo ukupno 213.673.759 kWh. Razliku od 19.928.941 kWh (između preuzete i isporučene električne energije) predstavljaju distributivni gubici.

Investiciona ulaganja u 2019. godini su ostvarena u iznosu 2.570.000 KM, što je za 32% niže u odnosu na Rebalans plana investicionih ulaganja. U izvještaju nisu navedeni razlozi za neizvršenje plana investicionih ulaganja.

Revizijom je utvrđeno, da Bilans stanja nije sačinjen u skladu sa odredbama člana 6. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (detaljnije obrazloženo pod tačkom 6.2. izvještaja).

Skupština akcionara do okončanja revizijskih aktivnosti, nije odlučivala o usvajanju finansijskih izvještaja sa izvještajem nezavisnog revizora, prema odredbama propisanim članom 281. stav g) Zakona o privrednim društvima, kao i članom 267. zakona po kojem se skupština akcionara saziva i održava najkasnije u roku šest mjeseci nakon završetka poslovne godine.

6.1. Bilans uspjeha

Prihodi su u Bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 30.935.502 KM, što je za 2% više u odnosu na Rebalans plana, dok su rashodi iskazani u iznosu od 30.598.543 KM, što je za 1% više u odnosu na Rebalans plana.

Bruto dobitak je iskazan je u iznosu od 336.959 KM, a neto dobitak u iznosu od 206.098 KM.

Revizijom je utvrđeno da su prihodi precijenjeni najmanje za 3.556.245 KM, a rashodi najmanje za 100.000 KM, što zahtijeva korekciju na niže ostvarenog rezultata (detaljnije obrazloženo u nastavku tačkama 6.1.1, 6.1.2. i 6.1.3.).

6.1.1. Prihodi

Ukupni prihodi su iskazani u iznosu od 30.935.502 KM po osnovu poslovnih prihoda (28.975.142 KM), finansijskih prihoda (213.866 KM), ostalih prihoda (1.746.266 KM) i prihoda po osnovu ispravke grešaka iz ranijih godina (228 KM).

Poslovni prihodi su iskazani po osnovu prihoda od prodaje robe (24.951.532 KM), prodaje učinaka (1.204.480 KM), aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka (595.035 KM) i ostalih poslovnih prihoda (2.224.095 KM).

Prihodi od prodaje robe ostvareni su prodajom električne energije krajnjim potrošačima (pravnim i fizičkim licima). U četvrtom kvartalu, prihodi po ovom osnovu su značajno smanjeni zbog toga što je snabdijevanje velikih kupaca na visokom naponu, od

01.09.2019. godine preuzeo Holding, u skladu sa reorganizacijom kojom je predviđeno odvajanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom od distributivne djelatnosti.

Prihodi od prodaje učinaka su ostvareni po osnovu korišćenja distributivne mreže za isporuku električne energije (782.174 KM) i različitih naknada za priključenje objekata krajnjih kupaca na distributivnu mrežu, elektro-energetskih saglasnosti, baždarenja brojlara i sl. (422.307 KM).

Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka su iskazani po osnovu aktiviranja računarskih programa izrađenih u vlastitoj režiji (212.718 KM) i utrošenih vlastitih resursa (materijal, radna snaga i mehanizacija) koji su iskorišćeni prilikom izvođenja radova kao npr. priključaka na elektro-energetsku mrežu, postavljanja stubova, sanacije kvarova i drugih poslova izvršenih vlastitim resursima (382.317 KM).

Ostali poslovni prihodi su iskazani po osnovu zakupa imovine (12.766 KM), refundacije bolovanja od fondova obaveznog socijalnog osiguranja (34.843 KM), prihoda priznatih uporedo sa umanjenjem razgraničenih prihoda po osnovu primljenih donacija u iznosu troška godišnje amortizacije sredstava primljenih bez naknade u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih davanja i objelodanjivanje državne pomoći (33.624 KM), ostalih donacija (2.142.698 KM) i drugih osnova (164 KM).

Prihodi po osnovu ostalih donacija u cijelosti su priznati po osnovu priključaka preuzetih od kupaca električne energije, bez naknade. Priključke predstavljaju električni vodovi, oprema i mjerni uređaji kojim se elektroenergetski i objekat krajnjeg kupca ili proizvođača spaja sa distributivnom mrežom. Ugovori o predaji priključka u vlasništvo Preduzeća bez naknade, sa kupcima su potpisani u ranijem periodu u skladu sa članom 71. Zakona o električnoj energiji - prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 8/08), te člana 41. stav 4) i člana 75. stav 2) i 3) Opštih uslova za isporuku i snabdijevanje električnom energijom („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 90/12) po kojima postojeći korisnik mreže distributivnog sistema može predati izgrađeni priključak u vlasništvo distributera koji je od momenta preuzimanja dužan da vrši njihovo održavanje, zamjenu i verifikaciju u skladu sa tehničkim propisima, a priključak objekta novog korisnika mreže na distributivnu mrežu je osnovno sredstvo distributera.

Ugovorom o predaji priključka je definisano da će se predati priključak u poslovnim knjigama Preduzeća uknjižiti u osnovna sredstva, koja će tehnički održavati o svom trošku.

Knjigovodstveno evidentiranje po ovom osnovu nije izvršeno u periodu kada su promjene nastale (svi ugovori su potpisani prije 2018. godine, ali procjena vrijednosti preuzete imovine nije izvršena, da bi bila knjigovodstveno evidentirana), već su sa stanjem na dan 31.12.2019. godine prihodi, kao i imovina priznati na osnovu Izvještaja o popisu preuzetih priključnih vodova i mjernih mjesta po ugovorima o predaji priključaka, koji je sačinila Komisija za popis imenovana od strane uprave Preduzeća. Komisija je izvršila i procjenu vrijednosti popisanih priključaka.

Izvještaj komisije za popis je sačinjen sa presjekom stanja na dan 31.09.2019. godine, na osnovu kojeg je sačinjena detaljna Baza podataka koju čine podaci po svakom ugovoru o priključenju, kao i podaci o preuzetim sredstvima. Popisana imovina je razvrstana prema analitičkom kontnom planu (elektromontažni dio, elektrodistributivni ormar i brojilo), po osnovu vijeka trajanja i stopama amortizacije propisanim računovodstvenim politikama Preduzeća.

Preduzeće je 25.11.2019. godine sa Društvom za reviziju i konsalting „Deloitte“ d.o.o Banja Luka zaključilo Ugovor o profesionalnim uslugama za pružanje konsultantskih usluga koje se odnose na izradu izvještaja o nalazima činjeničnog stanja o preuzetim priključnim vodovima i mjernim mjestima po ugovorima o predaji priključaka, a na osnovu prethodno navedenog izvještaja komisije za popis.

Po dostavljenom izvještaju, uprava Preduzeća je 17.02.2020. godine donijela Odluku kojom prihvata Izvještaj o nalazima činjeničnog stanja o preuzetim priključnim vodovima i mjernim mjestima po ugovorima o predaji priključaka na dan 31.12.2019. godine, sačinjen

od strane „Deloitte“ d.o.o Banja Luka. Odlukom je naloženo da služba knjigovodstva evidentira analitički komponente svakog priključka, na osnovu izvještaja i eksel pregleda dostavljenih od strane „Deloitte“ d.o.o Banja Luka, a sredstva prilikom početnog priznavanja, priznaju kao stavka nekretnine, postrojenja i opreme i kao prihod tekućeg perioda.

Odluka Uprave je provedena, priznavanjem prihoda po fer vrijednosti preuzete imovine u iznosu od 2.142.698 KM (nabavne vrijednosti 2.734.300 KM i ispravke vrijednosti 591.598 KM), kao i stalne imovine u skladu sa navedenim vrijednostima.

Revizijom je utvrđeno, da priznavanje i evidentiranje poslovnih promjena po navedenom osnovu, nije izvršeno u skladu sa odredbama člana 13. Pravilnika o računovodstvenim politikama koje se primjenjuju u Holdingu i zavisnim preduzećima u sastavu Holdinga, kojim je propisano „nekretnine, postrojenja i oprema primljeni u vidu donacije (bez naknade) procjenjuju se po fer vrijednosti, a u skladu sa aktom o uslovima za isporuku i snabdijevanje električnom energijom. Donacija se iskazuje kao razgraničeni prihod koji se priznaje kao prihod na sistematskoj i racionalnoj osnovi tokom korisnog vijeka trajanja sredstava (u visini troškova amortizacije u obračunskom periodu)“.

Shodno navedenom, prihodi po osnovu ostalih donacija i dobitak tekuće godine su precijenjeni, a razgraničeni prihodi potcijenjeni za 2.142.698 KM.

Finansijski prihodi su iskazani po osnovu obračunatih zatezних kamata zbog neblagovremenog plaćanja računa za utrošenu električnu energiju (119.815 KM), kamata na date kredite radnicima (5.686 KM), prekoračenja troškova mobilnih telefona (45.397 KM) i drugih osnova (42.968 KM).

Ostali prihodi su iskazani po osnovu utvrđenih viškova (1.417.545 KM), dobitaka od prodaje opreme i materijala (11.453 KM), naplaćenih otpisanih potraživanja (277.995 KM) i ukidanja rezervisanja po osnovu diskonta dugoročnih ino kredita (39.273 KM).

Prihodi priznati po osnovu utvrđenih viškova, većim dijelom, u iznosu od 1.413.543 KM se odnose na neamortizovanu vrijednost imovine (energetskih postrojenja i njihovih priključnih vodova), koja je u Izvještaju o popisu utvrđena kao višak u odnosu na stalnu imovinu iskazanu u poslovnim knjigama. Odnosi se na trafo stanice i priključne vodove koji su u upotrebi duži period. Prema izvještaju komisije za procjenu vrijednosti, navedena sredstva su sa 31.12.2019. godine procijenjena po fer vrijednosti u iznosu od 1.413.543 KM (1.982.300 KM nabavne vrijednosti i 568.758 KM ispravke vrijednosti).

Imajući u vidu da se radi o prenosu imovine bez naknade, priznavanje i evidentiranje prihoda po navedenom osnovu, nije izvršeno u skladu sa članom 13. Pravilnika o računovodstvenim politikama (što je objašnjeno u prethodnom dijelu ove tačke - Ostali poslovni prihodi), pa su ostali prihodi i dobitak tekuće godine precijenjeni, a razgraničeni prihodi potcijenjeni za 1.413.543 KM.

Za dio imovine utvrđene kao višak, dokumenti o preuzimanju bez naknade (ugovori, odluke) su nastali u ranijem periodu, ali priznavanje nije izvršeno prema načelu nastanka poslovne promjene. Pored ostalog, radi se i o preuzimanje objekta izgrađene mreže za priključak male hidro elektrane na distributivnu mrežu, ugovor sa investitorom je zaključen 2016. godine (objekat je procijenjen u iznosu od 1.022.500 KM nabavne vrijednosti i 76.687 KM ispravke vrijednosti).

Revizijom je utvrđeno, da se radi o ispravci greške iz ranijih perioda, jer su informacije o poslovnoj promjeni bile dostupne kada su finansijski izvještaji za date periode bili odobreni. Navedeni računovodstveni tretman priznavanja prihoda u bilansu uspjeha po osnovu naknadno utvrđenih stalnih sredstava koja nisu bila evidentirana u poslovnim knjigama u periodu kada su preuzeta, nije u skladu sa članom 81. Pravilnika o računovodstvenim politikama i paragrafima (5, 41, 42 i 46) MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, prema kojima se ispravka uočenih materijalno značajnih grešaka vrši u prvom setu finansijskih izvještaja odobrenih za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka tako što će se prepraviti početna stanja tih sredstava i kapitala

za najraniji prezentovani prethodni period, a ne preko dobitka ili gubitka za period u kojem je greška otkrivena.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi, da se:

- **imovina (priklučci, mjerni instrumenti i druga elektroenergetska sredstva) preuzeta od kupaca električne energije i investitora bez naknade, priznaje u skladu sa članom 13. Pravilnika o računovodstvenim politikama Holdinga, te da se fer vrijednost primljenih sredstava iskaže kao razgraničeni prihod, a u bilansu uspjeha prihodi priznaju tokom korisnog vijeka upotrebe u srazmjeri sa priznavanjem troškova amortizacije tih sredstava;**
- **izvrši retrospektivna ispravka materijalno značajnih grešaka iz prethodnog perioda u finansijskim izvještajima koji se odnose na 2020. godinu u skladu sa članom 81. Pravilnika o računovodstvenim politikama i paragrafima 41, 42 i 46 MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.**

6.1.2. Rashodi

Ukupni rashodi su iskazani u iznosu od 30.598.543 KM po osnovu poslovnih rashoda, finansijskih rashoda, ostalih rashoda, rashoda od usklađivanja vrijednosti imovine i rashoda po osnovu ispravke grešaka iz ranijih godina.

Poslovni rashodi su iskazani u iznosu od 30.126.117 KM, a odnose se na nabavnu vrijednost prodane robe (11.463.380 KM), troškove materijala (885.453 KM), troškove zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda (10.085.404 KM), troškove proizvodnih usluga (816.351 KM), troškove amortizacije i rezervisanja (5.541.351 KM), nematerijalne troškove (1.150.694 KM), troškove poreza (125.722 KM) i troškove doprinosa (57.762 KM).

Nabavna vrijednost prodane robe je iskazana u iznosu od 11.463.380 KM, a odnosi se na nabavnu vrijednost kupljene električne energije od Holdinga u iznosu od 11.420.719 KM (iz sistema javnih usluga 10.483.887 KM i iz sistema obaveznog otkupa 936.832 KM), mrežarinu za preuzetu električnu energiju (29.407 KM) i ostale troškove (13.254 KM).

Troškovi materijala su iskazani po osnovu troškova materijala i rezervnih dijelova za redovno plansko održavanje stalnih sredstava (366.199 KM), goriva (198.694 KM), električne energije (135.276 KM), HTZ opreme (50.200 KM) auto-guma (38.886 KM), kancelarijskog materijala (46.583 KM), materijala za čišćenje objekata i ostalih troškova (49.615 KM).

U okviru troškova materijala, pogrešno su evidentirana ulaganja u priznatu imovinu po osnovu zamjene drvenih stubova, betonskim stubovima u okviru postojeće elektrodistributivne mreže u iznosu od najmanje 100.000 KM, jer se odnose na ulaganja koja imaju tretman stalnih sredstava.

Shodno navedenom, priznavanje i evidentiranje ulaganja u imovinu, nije izvršeno u skladu sa odredbama člana 14. Pravilnika o računovodstvenim politikama i zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragrafi 7 i 10), pa su po ovom osnovu više iskazani troškovi materijala, a manje stalna sredstva – objekti i oprema za 100.000 KM.

Priznavanje ulaganja u stalna sredstva u okviru troškova materijala za redovno plansko održavanje, stalna je praksa primijenjena i prethodnih godina.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda su iskazani po osnovu bruto zarada i bruto naknada zarada (8.347.666 KM) i ostalih ličnih rashoda (1.737.738 KM).

Troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada su iskazani po osnovu:

- bruto zarada u iznosu od 6.006.057 KM (zarada za redovan rad 5.642.325 KM, za rad po izuzetnom doprinosu po radnom učinku 261.718 KM i zarada po ostalim osnovama 102.014 KM);
- bruto naknada zarada u iznosu od 2.252.778 KM (godišnjeg odmora 844.428 KM, minulog staža 405.761 KM, bolovanja 225.714 KM, rada praznicima i nedjeljom

335.527 KM, noćnog rada 134.976 KM, plaćenog odsustva 60.824 KM, izuzetnog doprinosa 218.879 KM i prekovremenog rada 26.668 KM);

- bruto naknada nadzornom odboru (49.752 KM) i odboru za reviziju (39.080 KM).

Ostali lični rashodi su iskazani po osnovu troškova toplog obroka (852.861 KM), regresa za korišćenje godišnjeg odmora (536.095 KM), naknada za praznike (126.060 KM), naknada za prevoz na posao i povratka sa posla (93.004 KM), pomoći za rođenje djeteta (22.903 KM), pomoći za smrt radnika i članova porodice (39.456 KM), službenih putovanja (42.614 KM) i drugih naknada (24.746 KM).

Kod obračuna troškova zarada i ostalih ličnih rashoda revizijom su utvrđene određene neusklađenosti u primjeni dijela odredbi Kolektivnog ugovora Mješovitog Holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" a.d. Trebinje (u daljem tekstu: Kolektivni ugovor), a odnose se na sljedeće:

- prekovremeni rad je obračunat uvećanjem osnovne plate radnika za 35%, a po članu 81. stav (1) tačka 2) Kolektivnog ugovora je propisano uvećanje za 30%;
- sati plaćenog odsustva su obračunavani kao sati za redovan rad, a članom 86. stav (1) tačka 1) Kolektivnog ugovora je definisano da se isti obračunavaju u visini od 100% prosječne plate radnika nakon oporezivanja u prethodna tri mjeseca, koju bi radnik ostvario da je radio;
- po osnovu kolektivnog radnog učinka, izvršeno je uvećanje plate linearno za 5% svim radnicima (osim onih sa koeficijentom većim od 11), bez uzimanja u obzir kriterijuma utvrđenih po odredbama člana 11, 12 i 13. Pravilnika o utvrđivanju elemenata za ocjenu individualnog radnog učinka zaposlenih u Preduzeću kojima je definisano da se osnovna plata po osnovu kolektivnog radnog učinka može uvećati uzimajući u obzir nivoe distributivnih gubitaka i nivoe naplate za tekući mjesec odnosno sabiranjem utvrđenih procenata po ova dva osnova.

Troškovi proizvodnih usluga su iskazani po osnovu troškova poštanskih usluga na ime slanja računa potrošačima električne energije (194.444 KM), telefona i interneta (146.092 KM), održavanja licenci (165.447 KM), održavanja vozila (69.491 KM), održavanja objekata i opreme (66.612 KM), komunalnih usluga (31.734 KM), zakupa zemljišta (22.696 KM), reklame i propagande (92.386 KM) i ostalih troškova (27.448).

Troškovi reklame i propagande su iskazani po osnovu zaključenih ugovora između Preduzeća i pojedinih sportskih klubova i udruženja, a na ime pružanja usluga reklame i sponzorstva.

Troškovi amortizacije su iskazani u iznosu od 5.279.781 KM, a obračunati su prema procijenjenom korisnom vijeku upotrebe pojedinih grupa nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja i primijenjenih stopa za obračun amortizacije.

Troškovi rezervisanja su iskazani po osnovu troškova rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (136.569 KM) i rezervisanja za troškove po sudskim sporovima za koje se očekuje odliv sredstava u narednoj godini (125.000 KM).

Ovlašćeni aktuar izvršio je obračun sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine i jubilarne nagrade na dan 31.12.2019. godine.

Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa) se odnose na troškove neproizvodnih usluga (919.670 KM), reprezentacije (59.685 KM), premija osiguranja imovine i radnika (49.621 KM), platnog prometa (7.222 KM), članarina (12.880 KM) i ostalih nematerijalnih troškova (101.616 KM).

Troškovi neproizvodnih usluga su priznati na osnovu računa ispostavljenih od strane Holdinga (404.956 KM), redovnog održavanja informacionog sistema (180.000 KM), konfiguracije informacionog sistema (98.000 KM), obezbjeđenja upravne zgrade i satelitskog praćenja vozila (104.241 KM), konsultantskih usluga (43.723 KM), registracije vozila (21.880 KM), zdravstvenih usluga (17.024 KM), advokatskih usluga (12.323 KM), usluga revizije (15.600 KM) i ostalih troškova (21.923 KM).

Troškovi neproizvodnih usluga priznati po računima Holdinga su iskazani po osnovu troškova opštih i zajedničkih poslova koje Holding obavlja za Preduzeće (193.335 KM) i naknada za troškove debalansa koji je rezultat odstupanja ostvarene od planirane potrošnje (211.621 KM), obračunatih prema Ugovoru o međusobnim ekonomskim odnosima.

Troškovi redovnog održavanja i konfiguracije informacionog sistema STONE (Sistem tarifiranja, obračuna i naplate električne energije) su iskazani za usluge fakturisane po računima „Lanaco“ d.o.o. Banja Luka.

Troškovi poreza se odnose na naknade za unapređenje opštekorisnih funkcija šuma (21.655 KM), protivpožarnu zaštitu (13.760 KM), korišćenje voda (5.004 KM), te komunalne i republičke takse na firmu (62.698 KM), porez na imovinu i ostale poreze (22.605 KM).

Troškovi doprinosa su iskazani po osnovu regulatorne naknade (57.762 KM).

Finansijski rashodi su iskazani u iznosu od 176.173 KM po osnovu rashoda kamata (173.559 KM) i negativnih kursnih razlika (2.614 KM)

Rashodi kamata se odnose na kamate po kreditima u zemlji (49.893 KM), kreditima u inostranstvu (49.506 KM) i zatezne kamate utvrđene Rješenjem Poreske uprave Republike Srpske po osnovu neblagovremenog plaćanja poreza i doprinosa (73.700 KM) i po drugim osnovama (3.073 KM).

Ostali rashodi su iskazani u iznosu od 290.641 KM, a odnose se na gubitke po osnovu rashodovanja i prodaje opreme (29.855 KM), manjkova utvrđenih po popisu (6.355 KM), usklađivanje vrijednosti potraživanja koja nisu naplaćena u roku od godinu dana od datuma dospijea (137.247 KM), izdatke za humanitarne, kulturne namjene i sportske ciljeve koje je provodila Sindikalna organizacija Preduzeća (109.958 KM) i ostale rashode (7.226 KM).

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi, da se:

- ***naknadna ulaganja u priznatu imovinu koja se odnose na zamjenu određenih dijelova kojom se povećava vrijednost sredstva, priznaju u okviru stalnih sredstava u skladu sa odredbama člana 14 Pravilnika o računovodstvenim politikama i zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragrafi 7 i 10);***
- ***obračun zarada i ostalih ličnih primanja vrši prema odredbama Kolektivnog ugovora, koje se odnose na priznavanje plaćenog odsustva, prekovremenog rada, a uvećanja plate po osnovu kolektivnog radnog učinka vrši prema Pravilniku o utvrđivanju elemenata za ocjenu individualnog radnog učinka.***

6.1.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha, dobitak prije oporezivanja je iskazan u iznosu od 336.959 KM (kao razlika ukupnih prihoda od 30.935.502 KM i ukupnih rashoda od 30.598.543 KM), i neto dobitak tekuće godine u iznosu od 206.098 KM.

Revizijom je utvrđeno da su ukupni prihodi precijenjeni za 3.556.245 KM, kao i ukupni rashodi za 100.000 KM, a finansijski rezultat zahtijeva korekciju na niže za 3.456.245 KM.

6.2. Bilans stanja

U Bilansu stanja, aktiva i pasiva su zbog međusobnog prebijanja pojedinih pozicija umanjene za 811.512 KM, jer prilikom popunjavanja obrasca nisu preuzete sa računa glavne knjige (bruto bilansa), što nije u skladu sa odredbama člana 6. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike, kojim je propisano da se u obrazac Bilans stanja unose podaci prema sadržini pojedinih računa i grupa računa koji propisuje Kontni okvir navedenog pravilnika. Izvršeno prebijanje se odnosi na sljedeće:

- pozicija odložena poreska sredstva u aktivi nije preuzeta sa računa iz bruto bilansa u iznosu od 374.306 KM, a pozicija odložene poreske obaveze u pasivi je umanjena za isti iznos i
- pozicija aktivnih vremenskih razgraničenja u aktivi, kao i pozicija pasivnih vremenskih razgraničenja u pasivi su umanjene za iznos od 437.206 KM (izvršeno je prebijanje).

Takođe, Pravilnikom o računovodstvenim politikama koje se primjenjuju pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izvještaja u Holdingu i zavisnim preduzećima u sastavu Holdinga, iskazivanje naprijed navedenih pozicija u prebijenom iznosu nije propisano.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi, da se u Bilansu stanja prezentuju bilansne pozicije prema odredbama člana 6. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.2.1. Aktiva

Poslovna aktiva u Bilansu stanja na dan 31.12.2019. godine je iskazana u iznosu od 202.075.775 KM bruto vrijednosti, 139.565.366 KM ispravke vrijednosti i 62.510.409 KM neto vrijednosti. Čine je stalna i tekuća sredstva.

6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva su iskazana u iznosu od 183.847.509 KM bruto vrijednosti, 128.169.313 KM ispravke vrijednosti i 55.678.196 KM neto vrijednosti, koju čine nematerijalna sredstva; nekretnine, postrojenja i oprema; sredstva kulture i dugoročni finansijski plasmani.

Nematerijalna sredstva su iskazana u iznosu od 422.101 KM neto vrijednosti (bruto vrijednost 802.512 KM i ispravka vrijednosti 380.411 KM) koju čine računarski programi, licence i ostala prava.

U odnosu na prethodni period vrijednost nematerijalnih sredstava je povećana po osnovu aktiviranja računarskih programa - vlastiti učinci (212.718 KM).

Nekretnine, postrojenja i oprema su iskazane u iznosu od 55.084.237 KM neto vrijednosti (bruto vrijednost 182.873.139 KM i ispravka vrijednosti 127.788.902 KM). Čine ih zemljište (391.124 KM), građevinski objekti neto vrijednosti (18.594.039 KM), oprema neto vrijednosti (35.076.467 KM) i sredstva u pripremi (1.022.607 KM).

Revizijom je utvrđeno da su stalna sredstva iskazana manje za najmanje 100.000 KM po osnovu zamjene postojećih drvenih stubova betonskim u okviru postojeće elektro distributivne mreže, jer su ulaganje po tom osnovu evidentirana u okviru troškova tekućeg održavanje (objašnjeno pod tačkom 6.1.2. izvještaja).

U odnosu na prethodni period vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme je povećana za 5.860.505 KM, od čega se na nabavke u toku 2019. godine odnosi 2.304.260 KM, dok je veći dio u iznosu od 3.556.245 KM neto vrijednosti (bruto vrijednost 4.716.600 KM i ispravka vrijednosti 1.160.356 KM) uknjižen po osnovu prenosa bez naknade priključaka (električni vodovi, elektro oprema, transformatori, mjerni uređaji) koji nisu bili knjigovodstveno evidentirani, a predati su Preduzeću u ranijem periodu (što je objašnjeno pod tačkom 6.1.1. izvještaja).

Smanjenje je izvršeno po osnovu rashodovanja opreme po Odluci o usvajanju izvještaja o popisu imovine i obaveza, neotpisane vrijednosti 4.235 KM (nabavne vrijednosti 119.129 KM i ispravke vrijednosti 114.894 KM), kao i prodaje službenog vozila nakon provedene licitacije, neotpisane vrijednosti 33.066 KM (nabavne vrijednosti 64.000 KM i ispravke vrijednosti 30.934 KM).

Građevinski objekti su iskazani u iznosu od 18.594.039 KM neto vrijednosti (bruto vrijednost 80.031.363 KM i ispravka vrijednosti 61.437.324 KM) koje čine elektro energetske objekti (dalekovodi, niskonaponska mreža, stubovi i drugi objekti potrebni za prenos električne energije), te poslovni objekti (zgrade, magacini, garaže i drugo).

Oprema je iskazana u iznosu od 35.076.467 KM neto vrijednosti (bruto vrijednost 101.428.045 KM i ispravka vrijednosti 66.351.578 KM), koju čine postrojenja za distribuciju

električne energije – trafo stanice, mjerni uređaji, priključci, kao i prevozna sredstva, telekomunikaciona oprema, računarska oprema, kancelarijski namještaj i druga oprema.

Sredstva u pripremi su iskazana u iznosu od 1.022.607 KM, a čine ih najvećim dijelom sistem za daljinsku kontrolu i nadzor elektro energetskih objekata „SCADA“ po projektu koji se implementira na nivou Holdinga iz ino kredita i donatorskih sredstava (513.909 KM), elektro oprema (231.734 KM), mjerni uređaji (221.439 KM) i ostala sredstva (55.525 KM).

Sredstva kulture su iskazana u iznosu od 2.320 KM, a čine ih umjetničke slike.

Dugoročni finansijski plasmani su iskazani u iznosu od 169.538 KM. Odnose se na dugoročne kredite date radnicima u ranijim periodu (160.390 KM), dugoročne obveznice po osnovu unutrašnjeg duga budžetskih potrošača za električnu energiju (8.316 KM) i ostale plasmane (832 KM).

Odložena poreska sredstva nisu iskazana u Bilansu stanja, jer je izvršeno prebijanje odloženih poreskih sredstava u iznosu od 374.306 KM sa odloženim poreskim obavezama (tačka 6.2. izvještaja). Odložena poreska sredstva priznata su prema paragrafu 34 MRS 12 - Porez na dobit „odloženo poresko sredstvo se priznaje za prenošenje neiskorištenih poreskih gubitaka i neiskorištenih poreskih kredita u naredni period u mjeri u kojoj je vjerovatno da će postojati raspoloživi oporezivi dobitak za koji se mogu iskoristiti neiskorišteni poreski gubici“.

6.2.1.2. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva su iskazana u iznosu od 18.228.266 KM bruto vrijednosti, 11.396.053 KM ispravke vrijednosti i 6.832.213 KM neto vrijednosti. Čine ih zalihe materijala i dati avansi, kratkoročna potraživanja, kratkoročni finansijski plasmani, gotovina i aktivna vremenska razgraničenja.

Zalihe materijala i dati avansi su iskazane u iznosu od 2.697.118 KM bruto vrijednosti, 900.508 KM ispravke vrijednosti i 1.796.610 KM neto vrijednosti.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 15.146.525 KM bruto vrijednosti, 10.495.545 KM ispravke vrijednosti i 4.650.980 KM neto vrijednosti, a čine ih:

- potraživanja od kupaca – povezanih pravnih lica u sistemu Holdinga u iznosu od 866.007 KM (za fakturisanu električnu energiju 434.833 KM i za korišćenje distributivne mreže za isporuku električne energije 431.174 KM), od čega je za potraživanja u iznosu od 17.550 KM izvršena ispravka vrijednosti;
- potraživanja od kupaca za isporučenu električnu energiju (fizičkih i pravnih lica) u bruto iznosu od 11.812.794 KM, od čega se 8.087.569 KM odnosi na potraživanja nenaplaćena duže od godinu dana za koja je u navedenom iznosu izvršena ispravka vrijednosti;
- potraživanja od kupaca za izvršene usluge (priključci, baždarenje brojila i druge usluge) u bruto iznosu od 122.621 KM, od čega se 118.133 KM odnosi na potraživanja nenaplaćena duže od godinu dana za koja je u navedenom iznosu izvršena ispravka vrijednosti;
- potraživanja za zatezne kamate u iznosu od 2.251.410 KM bruto i ispravke vrijednosti, jer su u cijelosti ispravljena;
- potraživanja po ugovoru za zakup prostora u iznosu od 32.444 KM, od čega je za iznos od 17.508 KM izvršena ispravka vrijednosti;
- potraživanja od fondova za refundaciju naknade plata za vrijeme bolovanja u iznosu od 35.091 KM (iz doprinosa za dječiju zaštitu 15.771 KM i doprinosa za zdravstveno osiguranje 19.320 KM, od čega je za iznos od 3.375 KM izvršena ispravka vrijednosti) i
- potraživanja za više uplaćen porez na dobit u iznosu od 26.158 KM.

Uprava Preduzeća je 18.03.2019. godine donijela odluku na osnovu koje je izvršen konačan otpis nenaplativih potraživanja od privrednih subjekata po okončanom stečajnom postupku (36 subjekata) u ukupnom iznosu od 4.706.342 KM. Odluka je donesena u

skladu sa kriterijumima za otpis nenaplativih potraživanja po članu 48. b) Pravilnika o računovodstvenim politikama.

Na dan 31.12.2019. godine, prema izvještaju nadležne službe, ukupan iznos potraživanja po osnovu pokrenutih stečajnih postupaka koji su bili u toku iznosi 2.659.396 KM.

Kratkoročni finansijski plasmani su iskazani u iznosu od 30.045 KM po osnovu dijela dugoročnih kredita koji dopijevaju za naplatu u periodu do godinu dana (kreditni dati zaposlenim u ranijem periodu).

Gotovina je iskazana u iznosu od 280.155 KM, a odnosi se na sredstva na bankovnim računima (278.822 KM) i sredstva u blagajni (1.333 KM).

Aktivna vremenska razgraničenja su u Bilansu stanja iskazana u iznosu od 74.423 KM, što je manje za 437.206 KM u odnosu na iskazane u Glavnoj knjizi (tačka 6.2. izvještaja). Iskazana su po osnovu unaprijed plaćenih rashoda prema Holdingu na ime unaprijed naplaćene električne energije od potrošača u iznosu od 511.629 KM. Naplata je izvršena u ranijem periodu, a u 2019. godini je izvršeno pravdanje dijela pretplate u iznosu od 125.792 KM.

6.2.2. Pasiva

Poslovna pasiva je u Bilansu stanja iskazana u iznosu od 62.510.409 KM koju čine kapital, rezervisanja, odložene poreske obaveze, razgraničeni prihodi i obaveze.

6.2.2.1. Kapital

Strukturu kapitala na dan 31.12.2019. godine čini osnovni kapital (20.048.466 KM), rezerve (5.634.819 KM), revalorizacione rezerve (13.269.799 KM) i neraspoređeni dobitak (11.043.038 KM).

Osnovni kapital čini akcijski kapital upisan u sudski registar i usaglašen sa iskazanim kapitalom u poslovnim knjigama.

Osnovni kapital čini akcijski kapital čiji je vlasnik Elektroprivreda Republike Srpske 65%, vaučer ponuda 20%, Penzijski rezervni fond Republike Srpske (PREF) 10% i Fond za restituciju Republike Srpske 5%.

Rezerve su iskazane po osnovu zakonskih rezervi (237.976 KM) i statutarnih rezervi (5.396.843 KM).

Skupština akcionara je 20.12.2019. godine donijela Odluku o raspodjeli neto dobiti ostvarene u 2018. godini u iznosu od 152.208 KM, kojom je neto dobit raspoređena u zakonske rezerve iznos od 7.610 KM (5%), u statutarne rezerve 4.566 KM (3%) i razliku od 140.031 KM u neraspoređeni neto dobitak, što je evidentirano u izvještajnom periodu za 2019. godinu.

Zakonske rezerve predstavljaju izdvajanja iz raspodjele dobiti u skladu sa članom 231. Zakona o privrednim društvima.

Statutarne rezerve su iskazane po osnovu izdvajanja iz raspodjele dobitka u iznosu od 20.397 KM, a veći dio od 5.376.446 KM se odnose na rezerve nastale po osnovu revalorizacije kapitala u periodu do 31.12.2000. godine.

Prema odredbama člana 231. stav (1) Zakona o privrednim društvima, rezerve akcionarskog društva čine zakonske rezerve, rezerve kapitala, statutarne i druge rezerve, a prema stavu (6) akcionarsko društvo može svojim osnivačkim aktom propisati statutarne rezerve, njihovu visinu i namjene za koje se mogu koristiti, te da se u statutarne rezerve mogu unositi samo iznosi koji potiču iz dobiti akcionarskog društva. Takođe, članom 94. Statuta, definisano je da se mogu formirati statutarne rezerve u koje se unose iznosi koji potiču iz dobiti akcionarskog društva.

Imajući u vidu da se u statutarne rezerve unose samo iznosi koji potiču iz dobiti akcionarskog društva, a ne i po osnovu revalorizacije kapitala, više su iskazane statutarne rezerve, a manje ostale rezerve u iznosu od 5.376.446 KM, shodno odredbama člana 24.

stav (6) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike

Revalorizacione rezerve su iskazane u iznosu od 13.269.799 KM, a formirane po osnovu pozitivnih efekata procjene nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja, izvršene u ranijem periodu (posljednja procjena sa stanjem 31.12.2016. godine).

Neraspoređeni dobitak je iskazan u iznosu od 11.043.038 KM (neraspoređeni dobitak tekuće godine 206.098 KM i neraspoređeni dobitak ranijih godina 10.836.940 KM).

Revizijom je utvrđeno da neraspoređeni dobitak treba korigovati na niže za 3.456.245 KM (tačka 6.1.3. izvještaja).

Preduzeće je u 2019. godini, kao i prethodnih godina, izvršilo prenos ranije ostvarenih pozitivnih efekata revalorizacije za iznos obračunate amortizacije stalnih sredstava (kontinuirano) u iznosu od 1.889.139 KM u korist neraspoređenog dobitka ranijih godina, umjesto neraspoređenog dobitka tekuće godine, shodno odredbama člana 25. stav (2), tačka 4) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi, da se rezerve nastale po osnovu revalorizacije kapitala iz ranijeg perioda evidentiraju u okviru ostalih rezervi, shodno članu 24. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.2.2.2. Rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničeni prihodi

Rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničeni prihodi su iskazani u iznosu od 3.178.623 KM po osnovu odloženih poreskih obaveza (1.886.049 KM), rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih (279.695 KM), razgraničenih prihoda od donacija (977.412 KM) i ostalih dugoročnih rezervisanja (35.467 KM).

Odložene poreske obaveze su u Bilansu stanja umanjene za odložena poreska sredstva u iznosu od 374.306 KM, a iznose 2.260.355 KM (tačka 6.2.izvještaja). Utvrđene su po osnovu obračuna poreza na dobit po stopi od 10% na kumulativnu razliku između neto vrijednosti stalnih sredstava primjenom amortizacionih stopa prema usvojenoj računovodstvenoj procjeni i amortizacionih stopa u poreske svrhe.

Rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih su iskazana u iznosu od 279.695 KM, po procjeni i izvještaju ovlašćenog aktuara na dan 31.12.2019. godine. Odnose se na sadašnju vrijednost akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine i jubilarne nagrade, obračunate prema zahtjevima MRS 19 – Primanja zaposlenih.

Razgraničeni prihodi i primljene donacije se odnose na neamortizovanu vrijednost izvršenih ulaganja u elektro-energetske objekte i opremu, koja je u ranijem periodu od strane investitora ustupljena Preduzeću kao državna donacija (813.241 KM) i na povučena sredstva grant donacije po ino kreditnoj liniji za implementaciju projekta „SCADA“ (164.171 KM).

Razgraničeni prihodi su potcijenjeni najmanje za 3.556.245 KM po osnovu prenosa imovine Preduzeću bez naknade - priključaka i elektro-energetskih objekata i opreme, što predstavlja neamortizovanu vrijednost prenesenih sredstava po procjeni na dan bilansa (tačka 6.1.1. izvještaja).

Ostala dugoročna rezervisanja su iskazana u iznosu od 35.467 KM po osnovu ino kredita primljenih po kamatnim stopama nižim od tržišnih ili beskamatno, diskontovanih na fer vrijednost.

6.2.2.3. Obaveze

Obaveze su iskazane po osnovu dugoročnih i kratkoročnih obaveza u iznosu od 9.335.664 KM.

Dugoročne obaveze su iskazane u iznosu od 3.425.895 KM, a odnose se na obaveze po kreditima u inostranstvu u iznosu iskorišćenih kreditnih sredstava Preduzeća kao

povezanog lica u zajedničkim projektima u okviru Holdinga (425.895 KM) i po kreditu od banke u zemlji (3.000.000 KM).

Ugovore o dugoročnom zaduženju sa međunarodnim kreditnim institucijama je zaključio Holding u svoje ime, a za račun zavisnih preduzeća članova Holdinga. U poslovnim knjigama su evidentirani u iznosu koji se odnosi na Preduzeće.

Obaveze po kreditu u zemlji su iskazane po Ugovoru o dugoročnom namjenskom kreditu koji je 20.08.2019. godine Preduzeće zaključilo sa NLB bankom a.d. Banja Luka nakon provedene procedure javne nabavke. Kredit je odobren na period od 60 mjeseci, u koji je uračunat grejs period od 6 mjeseci. U toku grejs perioda se obračunava i naplaćuje kamata. Kamatna stopa na ostatak duga je 2.80% godišnje.

Obaveze po kreditu od NLB banke nisu klasifikovane po ročnosti, jer dio glavnice dugoročnog kredita koja za plaćanje dospijeva u periodu do godinu dana u iznosu od 527.330 KM nije preknjižen sa dugoročnih na kratkoročne obaveze po kreditima, shodno odredbama člana 29 i 30. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. U Napomenama uz finansijske izvještaje, informacije o iznosu kratkoročnih obaveza po kreditu pravilno su prezentovane.

Kratkoročne obaveze su iskazane u iznosu od 5.909.769 KM po osnovu finansijskih obaveza (465.775 KM), obaveza iz poslovanja (3.006.325 KM), obaveza iz specifičnih poslova (1.220.641 KM), obaveza za zarade i naknade zarada (740.889 KM), drugih obaveza (5.207 KM), obaveza za PDV (192.869 KM), obaveza za ostale poreze i doprinose i druge dažbine (22.253 KM) i pasivnih vremenskih razgraničenja (255.810 KM).

Finansijske obaveze su iskazane po osnovu dijela dugoročnih obaveza po ino kreditima koji za plaćanje dospijevaju u periodu do godinu dana. Iskazane su manje za 527.330 KM po osnovu dijela glavnice dugoročnog kredita od NLB banke koji za plaćanje dospijeva u periodu do godinu dana, jer nije izvršen prenos sa dugoročnih obaveza na kratkoročne.

Obaveze iz poslovanja su iskazane po osnovu obaveza za primljene avanse u iznosu od 512.203 KM, prema dobavljačima u iznosu od 2.494.122 KM (dobavljači - povezana pravna lica u sistemu Holdinga 1.735.234 KM, dobavljači u zemlji 453.372 KM i dobavljači u inostranstvu 305.516 KM).

Obaveze za primljene avanse predstavljaju avansna plaćanja potrošača električne energije (u iznosima većim od ispostavljenih računa za utrošenu električnu energiju).

Obaveze iz specifičnih poslova u cjelosti se odnose na obaveze prema Holdingu po osnovu naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora (1.152.463 KM) i po ostalim osnovama (68.178 KM).

Obaveze za zarade i naknade zarada su iskazane po osnovu obaveze za plate zaposlenih (418.741 KM), poreze na zarade i naknade zarada (27.769 KM), doprinose na zarade i naknade zarada (244.931 KM), topli obrok i regres (47.905 KM) i obaveze za poreze i doprinose na ostala lična primanja (1.543 KM).

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine su iskazane po osnovu naknada koje se plaćaju po posebnim propisima, za unapređivanje opštekorisnih funkcija šuma (11.041 KM), protivpožarnu zaštitu (5.629 KM), za vode i druge naknade (5.583 KM).

Pasivna vremenska razgraničenja i kratkoročna rezervisanja su u Bilansu stanja umanjena za 437.206 KM u odnosu na evidentirane u Glavnoj knjizi i iznose 693.017 KM. Odnose se na unaprijed naplaćene prihode od potrošača električne energije – naplata izvršena u ranijem periodu a odnosi se na budući period (437.206 KM), odložene prihode od primljenih donacija (33.624 KM), obračunata kratkoročna rezervisanja za troškove po sudskim sporovima za koje se očekuje odliv sredstava (220.000 KM) i ostalih pasivnih vremenskih razgraničenja (526 KM).

6.2.3. Vanbilansna evidencija

Preduzeće nije imalo poslovne događaje koji zahtijevaju tretman vanbilansne evidencije prema članu 62. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.3. Bilans tokova gotovine

U Izvještaju o tokovima gotovine, na početku perioda gotovina je iznosila 436.421 KM i iskazani su prilivi gotovine u iznosu od 35.590.692 KM (iz poslovnih aktivnosti 32.543.162 KM, iz aktivnosti investiranja 47.530 KM i iz aktivnosti finansiranja 3.000.000 KM).

Odlivi gotovine su iskazani u iznosu od 35.846.958 KM (iz poslovnih aktivnosti 30.936.313 KM, iz aktivnosti investiranja 3.910.645 KM i iz aktivnosti finansiranja 1.000.000 KM).

Stanje gotovine na kraju perioda iznosi 280.155 KM.

Bilans tokova gotovine je sačinjen u skladu sa članom 8, 9 i 10. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike i MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine.

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje je objelodanjeno da su finansijski izvještaji sastavljeni pod pretpostavkom da će Preduzeće nastaviti svoje poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja. Cilj Preduzeća je, kako je navedeno u Napomenama, da zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala, smanjilo troškove kapitala, a vlasnicima obezbijedi prinos na kapital.

6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Na dan 31. decembra 2019. godine, protiv Preduzeća se vode dva sudska spora po osnovu naknade štete vrijednosti 160.000 KM bez efekta zateznih kamata.

Po tužbama Preduzeća koje se uglavnom odnose na naplatu potraživanja, vrijednost sporova po osnovu naknade troškova sudskih postupaka po procjeni iznosi 26.720 KM, bez zateznih kamata.

Preduzeće je u skladu sa zahtjevima MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, izvršilo rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu sporova u kojima je tužena strana u iznosu od 220.000 KM.

6.6. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje sačinjene su Napomene, koje pružaju neophodne opšte podatke o Preduzeću, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama i procjenama, ali iste dijelom ne zadovoljavaju zahtjeve MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i drugih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, jer nisu objelodanjene dodatne informacije o:

- procesu restrukturiranja preduzeća u sistemu Elektroprivrede Republike Srpske koja je u toku, po kojoj se djelatnost snabdijevanja električnom energijom izdvaja iz Preduzeća, što implicira smanjenje prihoda, novu organizaciju i sprovođenje programa socijalnog zbrinjavanja radnika. Te okolnosti su postojale na dan bilansa stanja i trebalo je objaviti informacije o tome, kao i procjenu finansijskih efekata tih događaja;
- vrijednosti zaključenih ugovora za nabavku nekretnina, postrojenja i opreme koji će se realizovati u narednom periodu, prema zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 74. c);
- iznosu kamata po kreditima koje dospijevaju za plaćanje u 2020. godini;
- novčanim tokovima, osim onih koje su prezentovane u obrascu Bilans tokova gotovine, jer ne sadrže dodatne narativne opise objelodanjenih stavki u izvještaju prema

zahtjevima MRS 1 (paragraf 122) i MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine (paragraf 14, 16, 17,18 i 50).

Preporučuje se direktoru Preduzeća da obezbijedi, da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije prema zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Revizijski tim:

Slobodanka Milović, s.r.

Dr Bojan Ćurić, s.r.